

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 17ης Νοεμβρίου 2011 *

Στην υπόθεση C-412/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως βάσει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Ηνωμένο Βασίλειο), με απόφαση της 27ης Ιουλίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Αυγούστου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

Deo Antoine Homawoo

κατά

GMF Assurances SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, A. Prechal, K. Schiemann, C. Toader (εισηγητή) και E. Jarašiūnas, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi
γραμματέας: L. Hewlett, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Ιουλίου 2011,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο D.A. Homawoo, εκπροσωπούμενος από τον J. Dingemans, QC, τους M. Zurbrugg και K. Deal, advocates, καθώς και από τον I. Mitchell, solicitor,
- η GMF Assurances SA, εκπροσωπούμενη από τον N. Paines, QC, P. Janusz, advocate, και τους S. Ball και P. Thomas, solicitors,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον L. Seeboruth,
- η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Γ. Καρισιάδη και την Τ. Παπαδοπούλου,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των άρθρων 31 και 32 του κανονισμού (ΕΚ) 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη II) (ΕΕ L 199, σ. 40, στο εξής: κανονισμός), σε συνδυασμό με το άρθρο 297 ΣΛΕΕ.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ D. A. Homawoo, κατοίκου Ηνωμένου Βασιλείου, θύματος αυτοκινητιστικού ατυχήματος κατά τη διάρκεια διαμονής στη Γαλλία, και GMF Assurances SA (στο εξής: GMF), ασφαλιστικής εταιρίας συσταθείσας και εγκατεστημένης στη Γαλλία.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η έκτη, η δέκατη τρίτη, η δέκατη τέταρτη και η δέκατη έκτη αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού έχουν ως εξής:

«(6) Η ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς προϋποθέτει, για τη βελτίωση της δυνατότητας πρόβλεψης της έκβασης των διαφορών, της ασφάλειας του εφαρμοστέου δικαίου και της ελεύθερης κυκλοφορίας των δικαστικών αποφάσεων, ότι οι κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων που ισχύουν στα κράτη μέλη ορίζουν ως εφαρμοστέο το αυτό εθνικό δίκαιο ανεξαρτήτως του κράτους ενώπιον των δικαστηρίων του οποίου ασκείται η αγωγή.

[...]

(13) Ο κίνδυνος στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ διαδίκων στην Κοινότητα μπορεί να αποφευχθεί με τη θέσπιση ενιαίων κανόνων, οι οποίοι εφαρμόζονται ανεξαρτήτως του δικαίου το οποίο ορίζουν ως εφαρμοστέο.

(14) Η απαίτηση ασφάλειας δικαίου και η ανάγκη απονομής της δικαιοσύνης σε συγκεκριμένες περιπτώσεις αποτελούν ουσιώδη στοιχεία του χώρου δικαιοσύνης [...]

[...]

(16) Η ύπαρξη ενιαίων κανόνων αναμένεται να βελτιώσει την προβλεψιμότητα των δικαστικών αποφάσεων και να εξασφαλίσει εύλογη ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων του φερομένου ως υπαιτίου και του ζημιωθέντος. [...]

4 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού:

«Το εφαρμοστέο δίκαιο επί εξωσυμβατικής ενοχής η οποία απορρέει από αδικοπραξία είναι το δίκαιο της χώρας στην οποία επέρχεται η ζημία, ανεξαρτήτως της χώρας στην οποία έλαβε χώρα το ζημιογόνο γεγονός καθώς και της χώρας ή των χωρών στις οποίες το εν λόγω γεγονός παράγει έμμεσα αποτελέσματα, εκτός αν ορίζεται άλλως στον παρόντα κανονισμό.»

5 Το άρθρο 15 του κανονισμού, με τίτλο «Περιεχόμενο του εφαρμοστέου δικαίου», ορίζει:

«Το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές δυνάμει του παρόντος κανονισμού διέπει ιδίως:

[...]

γ) την ύπαρξη, τον χαρακτήρα και την αποτίμηση των ζημιών ή της επιδιωκόμενης αποκατάστασης της ζημίας·

[...].»

- 6 Το άρθρο 28 του κανονισμού, με τίτλο «Σχέση με τις ισχύουσες διεθνείς συμβάσεις», ορίζει:

«1. Ο παρών κανονισμός δεν θίγει την εφαρμογή διεθνών συμβάσεων των οποίων ένα ή περισσότερα κράτη μέλη είναι μέρη κατά τον χρόνο έκδοσης του παρόντος κανονισμού και οι οποίες θεσπίζουν κανόνες περί σύγκρουσης δικαίων στον τομέα των εξωσυμβατικών ενοχών.

2. Ωστόσο, μεταξύ κρατών μελών, ο παρών κανονισμός υπερισχύει των συμβάσεων που έχουν συναφθεί αποκλειστικά μεταξύ δύο ή περισσότερων εξ αυτών στο μέτρο που οι εν λόγω συμβάσεις διέπουν θέματα τα οποία ρυθμίζονται με τον παρόντα κανονισμό.»

- 7 Το άρθρο 29 του κανονισμού, το οποίο αφορά τον κατάλογο των διεθνών συμβάσεων, προβλέπει στην παράγραφο του 1:

«Έως τις 11 Ιουλίου 2008, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή τις συμβάσεις του άρθρου 28, παράγραφος 1. Μετά την παρέλευση της ημερομηνίας αυτής, τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή όλες τις καταγγελίες αυτών των συμβάσεων.»

- 8 Το άρθρο 30, παράγραφος 2, του κανονισμού έχει ως εξής:

«Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008, η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή μελέτη όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα του εφαρμοστέου δικαίου στις εξωσυμβατικές ενοχές που γεννώνται λόγω προσβολής του ιδιωτικού βίου και δικαιωμάτων συναφών με την προσωπικότητα, λαμβάνοντας υπόψη κανόνες σχετικά με την ελευθερία

του Τύπου και την ελευθερία της έκφρασης στα μαζικά μέσα ενημέρωσης, και ζητήματα σύγκρουσης νόμων που έχουν σχέση με την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών [(ΕΕ L 281, σ. 31)].»

- 9 Το άρθρο 31 του κανονισμού, με τίτλο «Χρονική εφαρμογή», ορίζει:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα ζημιογόνα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα μετά την έναρξη της ισχύος του.»

- 10 Το άρθρο 32 του κανονισμού, με τίτλο «Ημερομηνία εφαρμογής», προβλέπει:

«Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται από τις 11 Ιανουαρίου 2009, εκτός από το άρθρο 29, το οποίο εφαρμόζεται από τις 11 Ιουλίου 2008.»

Η εθνική νομοθεσία

- 11 Στο αγγλικό δίκαιο, οι κανόνες συγκρούσεως νόμων σε υποθέσεις αδικοπρακτικής ευθύνης περιλαμβάνονται, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, στο μέρος III του νόμου του 1995 περί ιδιωτικού διεθνούς δικαίου (διάφορες διατάξεις) [Private International Law (Miscellaneous Provisions) Act 1995] και προβλέπουν ότι το εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο της χώρας στην οποία επήλθε το ζημιογόνο

γεγονός. Σε θέματα σωματικών βλαβών, το άρθρο 11, παράγραφος 2, στοιχείο α, του εν λόγω νόμου του 1995 προβλέπει ότι το εφαρμοστέο δίκαιο είναι το δίκαιο του τόπου στον οποίο βρισκόταν το άτομο όταν υπέστη τις σωματικές βλάβες.

- 12 Το άρθρο 15Α του εν λόγω νόμου του 1995, το οποίο προστέθηκε με τον κανονισμό του 2008 σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Αγγλία, Ουαλία και Βόρειος Ιρλανδία) [Law applicable to Non-Contractual Obligations (England and Wales and Northern Ireland) Regulations 2008, SI 2008, αριθ. 2986], προβλέπει ότι καμία διάταξη του τμήματος ΙΙΙ του νόμου αυτού του 1995 «δεν ασκεί επιρροή επί των αποφάσεων που αφορούν ποινικές υποθέσεις, οι οποίες πρέπει να κριθούν κατά τον [κανονισμό]».
- 13 Όσον αφορά την αποτίμηση των ζημιών, στην εθνική νομολογία, και, μεταξύ άλλων, στην απόφαση του House of Lords στην υπόθεση Harding κατά Wealds [(2007) 2 AC 1], στοιχειοθετείται ότι η αποτίμηση των ζημιών η οποία δημιουργεί δικαίωμα αποζημιώσεως είναι δικονομικό ζήτημα, το οποίο διέπεται από το αγγλικό δίκαιο ως *lex fori*.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 14 Κατά τη διάρκεια διαμονής στη Γαλλία, ο D. A. Homawoo υπήρξε θύμα, στις 29 Αυγούστου 2007, ατυχήματος προκληθέντος από αυτοκίνητο όχημα, του οποίου ο οδηγός ήταν ασφαλισμένος στην GMF.
- 15 Στις 8 Ιανουαρίου 2009, ο D. A. Homawoo άσκησε, ενώπιον του High Court of Justice, αγωγή αποζημιώσεως για σωματικές βλάβες και έμμεσες ζημίες, μεταξύ άλλων, κατά της GMF.

- 16 Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ο ενάγων της κύριας δίκης διατείνεται ότι η αποτίμηση των ζημιών διέπεται από το αγγλικό δίκαιο, το οποίο είναι το καθοριζόμενο από τους κανόνες συγκρούσεως νόμων δίκαιο του *lex fori* που εφαρμόζονται στη διαφορά της κύριας δίκης. Συγκεκριμένα, ο ενάγων της κύριας δίκης θεώρησε ότι ο κανονισμός δεν είναι εφαρμοστέος *ratione temporis*, διότι, κατά τα άρθρα του 31 και 32, δεν ετύγχανε εφαρμογής στα γενεσιουργά των επελθουσών ζημιών γεγονότα τα οποία συνέβησαν, όπως στην υπόθεση της κύριας δίκης, πριν από τις 11 Ιανουαρίου 2009, ημερομηνία που είχε καθορισθεί για την έναρξη ισχύος του. Επικουρικώς, ο ενάγων της κύριας δίκης επισήμανε ότι ο κανονισμός δεν τυγχάνει εφαρμογής όταν, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας επελεύσεως της ζημίας, η επίμαχη διαδικασία έχει κινήθει πριν από την ημερομηνία αυτή.
- 17 Η GMF, αμφισβητώντας τη βασιμότητα της αγωγής αποζημιώσεως του ενάγοντος, υποστήριξε, πάντως, ότι η αποτίμηση των εν λόγω ζημιών πρέπει να διέπεται από το γαλλικό δίκαιο, σύμφωνα με τους νόμους περί συγκρούσεως νόμων που θεσπίζει ο κανονισμός. Συγκεκριμένα, κατά την GMF, ο κανονισμός τέθηκε σε ισχύ την εικοστή ημέρα μετά τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, κατά τον τεθέντα με το άρθρο 297 ΣΛΕΕ κανόνα. Συνεπώς, είναι εφαρμοστέος στην υπόθεση της κύριας δίκης, εφόσον το γενεσιουργό των ζημιών αυτών γεγονός επήλθε μετά την ημερομηνία αυτή και το εθνικό δικαστήριο εκλήθη να καθορίσει το εφαρμοστέο δίκαιο μετά τις 11 Ιανουαρίου 2009.
- 18 Το High Court of Justice κρίνει, πρώτον, ότι το άρθρο 32 του κανονισμού αυτού δεν αφορά την ημερομηνία ασκήσεως αγωγής ή την ημερομηνία δημοσίευσως δικαστικής αποφάσεως και, στη συνέχεια, τίποτα δεν δικαιολογεί την ερμηνεία της διατάξεως αυτής υπό την έννοια ότι ο κανονισμός έχει εφαρμογή σε κάθε αγωγή ασκούμενη μετά την καθοριζόμενη στη διάταξη αυτή ημερομηνία. Δεύτερον, το High Court of Justice επισημαίνει ότι ερμηνεία σύμφωνα με την οποία ο κανονισμός εφαρμόζεται στα γενεσιουργά γεγονότα ζημιών που επήλθαν μετά τις 11 Ιανουαρίου 2009 δύναται να κατοχυρώσει την ασφάλεια δικαίου, διότι καταλήγει στον καθορισμό σταθεράς ημερομηνίας, μη έχουσας σχέση με την κίνηση ένδικων διαδικασιών. Πάντως, σε σχέση με την κατά γράμμα διατύπωση του άρθρου 31 του κανονισμού, το High Court of Justice αμφιβάλλει κατά πόσον είναι δυνατόν να γίνει δεκτή η ερμηνεία αυτή.

19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει ο συνδυασμός των άρθρων 31 και 32 του [κανονισμού] και του άρθρου 297 ΣΛΕΕ την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο υποχρεούται να εφαρμόσει τον εν λόγω κανονισμό, και ειδικότερα το άρθρο 15, στοιχείο γ', αυτού, σε περίπτωση κατά την οποία το ζημιογόνο γεγονός επήλθε στις 29 Αυγούστου 2007;

2) Ασκεί κάποιο από τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά επιρροή στην απάντηση που θα δοθεί στο πρώτο ερώτημα:

α) ότι η αγωγή αποζημίωσης ασκήθηκε στις 8 Ιανουαρίου 2009;

β) ότι το εθνικό δικαστήριο δεν καθόρισε το εφαρμοστέο δίκαιο πριν από τις 11 Ιανουαρίου 2009;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

20 Με τα ερωτήματά του, τα οποία αρμόζει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 31 και 32 του κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 297 ΣΛΕΕ, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο υποχρεούται να εφαρμόσει τον κανονισμό μόνον στα γενεσιουργά γεγονότα ζημιών που επήλθαν μετά τις 11 Ιανουαρίου 2009 και αν η ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής αποζημίωσης καθώς και η ημερομηνία του

καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου εκ μέρους του επιληφθέντος της αγωγής δικαστηρίου ασκούν επιρροή για τον καθορισμό του *ratione temporis* πεδίου εφαρμογής του κανονισμού αυτού.

- 21 Στην υπό κρίση υπόθεση, για να δοθεί απάντηση στα υποβληθέντα από το αιτούν δικαστήριο ερωτήματα, πρέπει να εξετασθούν οι δύο διατάξεις του κανονισμού αυτού για να στοιχειοθετηθεί ποια είναι η ημερομηνία ενάρξεως ισχύος και κατόπιν ποιας ημερομηνίας καθίσταται εφαρμοστέος ο εν λόγω κανονισμός.
- 22 Όσον αφορά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του κανονισμού, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 297, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ οι νομοθετικές πράξεις αρχίζουν να ισχύουν από την ημερομηνία που ορίζουν ή, άλλως, την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- 23 Εν προκειμένω, μολοντί ο κανονισμός δεν ορίζει ρητώς ημερομηνία ενάρξεως ισχύος, περιλαμβάνει, αφενός, το άρθρο 31 με τίτλο «Χρονική εφαρμογή» κατά το οποίο ο κανονισμός εφαρμόζεται στα ζημιόγωνα γεγονότα που λαμβάνουν χώρα μετά την έναρξη της ισχύος του, αφετέρου, το άρθρο 32, με τίτλο «Ημερομηνία εφαρμογής» κατά το οποίο ο κανονισμός εφαρμόζεται από τις 11 Ιανουαρίου 2009, εκτός από ένα άρθρο, το οποίο δεν αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης.
- 24 Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο νομοθέτης έχει τη δυνατότητα να διακρίνει την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος από την ημερομηνία εφαρμογής της πράξεως το οποίο εκδίδει, ορίζοντας τη δεύτερη ημερομηνία μεταγενέστερα της πρώτης. Αφού η πράξη τεθεί σε ισχύ και επομένως ενσωματωθεί στην έννομη τάξη της Ένωσης, η διαδικασία αυτή παρέχει, μεταξύ άλλων, στα κράτη μέλη ή στα θεσμικά όργανα της Ένωσης τη δυνατότητα να εκπληρώσουν, βάσει της πράξεως αυτής, τις προηγούμενες χρονικώς υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν και οι οποίες είναι αναγκαίες για την πλήρη μεταγενέστερη εφαρμογή της εν λόγω πράξεως στο σύνολο των υποκειμένων δικαίου τα οποία αφορά.

- 25 Όπως επισήμανε στο σημείο 21 των προτάσεών του ο γενικός εισαγγελέας, ο νομοθέτης ενήργησε με τον τρόπο αυτό σε πλείονες πράξεις εκδοθείσες στον τομέα της δικαστικής συνεργασίας σε αστικές υποθέσεις, όπως, μεταξύ άλλων, στον κανονισμό (ΕΚ) 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη Ι) (ΕΕ L 177, σ. 6).
- 26 Όσον αφορά τον κανονισμό, συνομολογείται ότι η ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του δεν ορίζεται ούτε στο άρθρο 31 ούτε στο άρθρο 32.
- 27 Ασφαλώς, τρεις γλωσσικές αποδόσεις του τίτλου του άρθρου 32 («Inwerkingtreding», «Data intrării în vigoare» και «Entrada en vigor»), παραπέμπουν στην έννοια της ενάρξεως της ισχύος. Πάντως, ακόμα και στις εν λόγω τρεις αποδόσεις, το περιεχόμενο του άρθρου αυτού αφορά την 11η Ιανουαρίου 2009, ως ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού.
- 28 Όπως υπενθύμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 39 των προτάσεών του, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η ανάγκη ομοιόμορφης ερμηνείας των κοινοτικών κανονισμών αποκλείει, σε περίπτωση αμφιβολίας, να λαμβάνεται μεμονωμένα υπόψη το κείμενο μιας διατάξεως, αλλ' αντιθέτως απαιτεί να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται υπό το πρίσμα των αποδόσεων στις άλλες επίσημες γλώσσες (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 12ης Ιουλίου 1979, 9/79, Koschniske, Συλλογή τόμος 1979, σ. 321, σκέψη 6, και της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, C-188/08, Eschig, Συλλογή 2009, σ. I-8295, σκέψη 54).
- 29 Εν προκειμένω, λαμβανομένου υπόψη του περιεχομένου της διατάξεως το οποίο είναι ίδιο σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις, διαπιστώνεται ότι το άρθρο 32 του κανονισμού δεν ορίζει την ημερομηνία της ενάρξεως ισχύος του, αλλά την ημερομηνία της ενάρξεως εφαρμογής του.

- 30 Επομένως, ελλείψει συγκεκριμένης διατάξεως ορίζουσας ημερομηνία για την έναρξη ισχύος του κανονισμού, η ημερομηνία αυτή πρέπει να καθορισθεί σύμφωνα με τον γενικό κανόνα που τίθεται με το άρθρο 297, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Δεδομένου ότι ο κανονισμός δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 31 Ιουλίου 2007, άρχισε να ισχύει την εικοστή μέρα μετά τη δημοσίευσή του, ήτοι στις 20 Αυγούστου 2007.
- 31 Το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται από το γεγονός ότι ο κανονισμός επέβαλε ορισμένες υποχρεώσεις στα κράτη μέλη και στην Επιτροπή από την ημερομηνία αυτή. Επομένως, το άρθρο 29 του κανονισμού αυτού, πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού, και συγκεκριμένα στις 11 Ιουλίου 2008, τα κράτη μέλη υποχρεούνταν να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή τις συναφθείσες συναφώς διεθνείς συμβάσεις, στις οποίες είναι συμβαλλόμενοι, και η Επιτροπή υποχρεούνταν να δημοσιεύσει τον κατάλογο των συμβάσεων αυτών στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- 32 Περαιτέρω, δυνάμει του άρθρου 30, παράγραφος 2, του κανονισμού, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2008, μελέτη όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα του εφαρμοστέου δικαίου στις εξωσυμβατικές ενοχές. Επομένως, οι υποχρεώσεις αυτές έπρεπε να εκπληρωθούν πριν από τις 11 Ιανουαρίου 2009, ημερομηνία η οποία προβλέπεται, στο άρθρο 32 του κανονισμού, για την εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού ως προς το σύνολο των υποκειμένων δικαίου.
- 33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το άρθρο 31 του κανονισμού το οποίο, σύμφωνα με τον τίτλο του αφορά τη «Χρονική εφαρμογή», δεν μπορεί να ερμηνευθεί χωρίς να ληφθεί υπόψη η οριζόμενη στο άρθρο 32 του κανονισμού ημερομηνία εφαρμογής, ήτοι η 11η Ιανουαρίου 2009. Επομένως, πρέπει να θεωρηθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 31, ο κανονισμός αυτός έχει εφαρμογή στα γενεσιουργά γεγονότα των ζημιών που επήλθαν μετά την ημερομηνία αυτή.

- 34 Η ερμηνεία αυτή είναι η μόνη βάσει της οποίας δύναται να διασφαλισθεί, σύμφωνα με την έκτη, δέκατη τρίτη, δέκατη τέταρτη και δέκατη έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, η πλήρης εκπλήρωση των σκοπών του, ήτοι η διασφάλιση της προβλεψιμότητας των δικαστικών αποφάσεων, η ασφάλεια δικαίου ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο και η ομοιόμορφη εφαρμογή του εν λόγω κανονισμού σε όλα τα κράτη μέλη.
- 35 Αντιθέτως, οι σκοποί αυτοί διακυβεύονται αν ο κανονισμός τύχει εφαρμογής σε γεγονότα επελθόντα μεταξύ της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος του και της οριζόμενης στο άρθρο 32 ημερομηνίας. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε ο ενάγων της κύριας δίκης, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή, δεν αποκλείεται ότι δύο γεγονότα επελθόντα την ίδια ημέρα, πριν από τις 11 Ιανουαρίου 2009, μπορεί να διέπονται, επομένως, από διαφορετικούς νόμους αναλόγως της ημερομηνίας ασκήσεως της αγωγής αποζημιώσεως ή της ημερομηνίας καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου από το επιληφθέν δικαστήριο. Επιπλέον, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από γεγονός το οποίο προκάλεσε ζημίες στον ίδιο τόπο σε διάφορα πρόσωπα μπορεί να διέπονται από διαφορετικούς νόμους αναλόγως της εκβάσεως διαφόρων ενδίκων διαδικασιών.
- 36 Συνεπώς, ούτε η ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής ούτε η ημερομηνία του καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου από το εθνικό δικαστήριο ασκούν επιρροή για τον καθορισμό του *ratione temporis* πεδίου εφαρμογής του κανονισμού. Όπως προκύπτει από το άρθρο 31 του κανονισμού, η μόνη χρονική στιγμή που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η στιγμή επελεύσεως του ζημιολογού γεγονότος.
- 37 Υπό τις συνθήκες αυτές, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 31 και 32 του κανονισμού, σε συνδυασμό με το άρθρο 297 ΣΛΕΕ, έχουν την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο υποχρεούται να εφαρμόσει τον κανονισμό αυτόν μόνο στα γενεσιουργά ζημιών γεγονότα, τα οποία επήλθαν μετά τις 11 Ιανουαρίου 2009 και η ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής αποζημιώσεως ή η ημερομηνία καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου από το επιληφθέν της διαφοράς δικαστήριο δεν ασκούν επιρροή για τον καθορισμό του χρονικού πεδίου εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ³⁸ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

Τα άρθρα 31 και 32 του κανονισμού (ΕΚ) 864/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2007, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις εξωσυμβατικές ενοχές (Ρώμη II), σε συνδυασμό με το άρθρο 297 ΣΛΕΕ, έχουν την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο υποχρεούται να εφαρμόσει τον κανονισμό αυτόν μόνο στα γενεσιουργά ζημιών γεγονότα τα οποία επήλθαν μετά τις 11 Ιανουαρίου 2009 και ότι η ημερομηνία ασκήσεως της αγωγής αποζημιώσεως ή η ημερομηνία καθορισμού του εφαρμοστέου δικαίου από το επιληφθέν της διαφοράς δικαστήριο δεν ασκούν επιρροή για τον καθορισμό του χρονικού πεδίου εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.

(υπογραφές)